

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR ze dne 10.04.1960, sp. zn. 3 Tz 40/59, ECLI:CZ:NS:1960:3.TZ.40.1959.1

Číslo: 13/1961

Právní věta: Odmítal-li obžalovaný převzít půdu a hospodařit na ní za neúnosných podmínek, není možno dospět k závěru, že nesplnil závazek plynoucí ze státního plánu rozvoje národního hospodářství.

Soud: Nejvyšší soud ČSR

Datum rozhodnutí: 10.04.1960

Spisová značka: 3 Tz 40/59

Číslo rozhodnutí: 13

Číslo sešitu: 3

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Jednotná zemědělská družstva, Recidiva

Předpisy: 86/1950 Sb. § 136

§ 188a 64/1956 Sb. § 2

§ 242

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 13/1961 sb. rozh.

Odmítal-li obžalovaný převzít půdu a hospodařit na ní za neúnosných podmínek, není možno dospět k závěru, že nesplnil závazek plynoucí ze státního plánu rozvoje národního hospodářství.

(Rozhodnutí Nejvyššího soudu z 10. dubna 1960 - 3 Tz 40/59)

Lidový soud v Tachově uznal obžalovaného V. i jeho manželku M. vinnými trestným činem nesplnění závazku podle § 136 tr. zák. a odsoudil oba k trestu odnětí svobody v trvání 5 měsíců s podmíněným odkladem výkonu trestu, přičemž jim uložil, aby ve zkušební době neprodleně zajistili chod své hospodářské usedlosti.

Později na podkladě sdělení ONV ze dne 28. 10. 1958, že odsouzení dosud nezačali na zemědělské usedlosti hospodařit, rozhodl lidový soud v Tachově, že odsouzení vykonají trest odnětí svobody uložený jim podmíněně uvedeným rozsudkem.

Nejvyšší soud ke stížnosti pro porušení zákona podané předsedou Nejvyššího soudu zrušil uvedený rozsudek a rozhodnutí na něj navazující a oba obžalované podle § 242 písm. a) tr. ř. obžaloby

zprostil.

Z odůvodnění:

Z obsahu spisu vyplývá, že obžalovaný V. je z rodiny vesnického kováře, který žil a pracoval na sovětské Ukrajině. Obžalovaný sám se vyučil kovářem a pracoval od roku 1923 v Kyjevě v Leninových závodech. V roce 1941 byl povolán do Rudé armády, zúčastnil se jako voják aktivně Velké vlastenecké války a byl zraněn do hlavy. Po skončení války pracoval v SSSR jako dělník až do roku 1947, kdy i s rodinou reemigroval do ČSR. Usídlil se v okrese Tachov, kde pracoval zpočátku jako pomocný dělník a asi po roce převzal od jednoho osídlence zemědělskou usedlost ve výměře 11,40 ha. Pracoval na ni asi rok a pak přešel jako zemědělský dělník k ČSSS s tím, že jim předá svou usedlost.

Poněvadž v obci bylo založeno JZD, vstoupil do tohoto JZD, kde pracoval až do konce roku 1957. V lednu 1958 byl i s manželkou z JZD vyloučen.

Obžalovaná M. je z rodiny drobného zemědělce, který pracoval současně jako dělník v cukrovaru na území sovětské Ukrajiny. Obžalovaná sama pracovala od 13 let jako zemědělská dělnice a pak jako služebná ve městě. Od roku 1950 pracovala jako členka JZD až do konce roku 1957.

Z obsahu spisu je prokázáno, že odsouzení V. a M. převzali v roce 1948 hospodářskou usedlost o celkové výměře 11 ha a v roce 1950 vstoupili do založeného JZD, kde byli členy a pracovali až do konce roku 1957. Jejich pracovní morálka byla dobrá a byli průměrnými pracovníky. Odsouzený v této době byl asi třikrát na léčení v lázních.

Od roku 1954 s obžalovanými v JZD pracovala i jejich dcera O., nar. 1937, která si v létě 1957 vyžádala dovolenou na týden, ale již se do JZD nevrátila, neboť jí předseda MNV uvolnil z JZD, aby mohla být zaměstnána jinde. Proto odešla do Ostravy, kde měla snoubence a tam vstoupila do zaměstnání jako jeřábnice, provdala se a bydlí s manželem. V důsledku toho, že dcera odsouzených se nechtěla vrátit zpět do JZD a našla si zaměstnání v průmyslové výrobě, byli oba odsouzení v lednu 1958 z JZD vyloučeni. Odsouzení V. a M. odmítli převzít dobytek i půdu k hospodaření ježto V. je málo znalý zemědělských prací, nemají potah pro obdělávání pozemků ani dostatečné chlévy k ustájení dobytka a stodolu k uskladnění úrody. V. je nemocen a zdravotní stav mu nedovoluje obdělávání pozemků.

Jak bylo potvrzeno výpovědí svědků A. a B. mají odsouzení špatné podmínky pro soukromé hospodaření, neboť mají na výměru pozemků nedostačující chlévy a malou stodůlku dostačující tak na 4 ha pozemků. Nemají podmínky pro hospodaření hlavně proto, že nemají potah a od JZD potah nemohli dostat, poněvadž do JZD v roce 1950 potah nevnegli. Nemají ani peníze na jeho obstarání. Tito svědci, zejména svědek A. potvrdili, že obhajoba odsouzených je věrohodná a pravdivá, a to i pokud jde o to, že odsouzený není způsobilý k těžké zemědělské práci. V tom směru bylo prokázáno také znaleckým posudkem lékařským, že odsouzený je schopen pracovat jako mechanik při opravě zemědělských strojů a lehčích zemědělských prací jako krmič, ošetřovatel dobytka, event. jako strojník u mlátičky. Z tohoto posudku, který odpovídá lékařskému nález, vyplývá, že odsouzený nemůže konat právě základní zemědělské práce, které jsou rozhodující pro práci samostatného zemědělce při řádném obhospodařování pozemků.

Obsahem výměru ONV v Tachově ze dne 20. března 1958 je potvrzena obhajoba odsouzeného, že po vyloučení z JZD chtěl se zapojit do práce u ČSSS a odevzdat jim své pozemky, že ČSSS s tím souhlasil, ale rada ONV v Tachově nevyhověla žádosti odsouzených a nedala souhlas k tomu, aby půda odsouzených byla předána ČSSS a odsouzení, aby pracovali u ČSSS.

Odsouzení kromě dcery O. mají ještě čtyři děti a to dceru N., která je provdána a žije v Třeboni, syna F. 28letého, důstojníka ČSA, ženatého, žijícího ve Stříbře. Šestnáctiletý P. se učí soustružníkem se svolením MNV a synovi A. je 12 let.

Ani tito rodinní příslušníci nemohli spolu s rodiči zajistit řádné hospodaření na vyděleném hospodářství.

Výsledky řízení bylo tedy prokázáno, že odsouzení v podstatě nikdy jako samostatně hospodařící zemědělci nepracovali a od počátku svého zapojení do zemědělství pracovali v JZD. Po 7 letech řádné práce v JZD byli neoprávněně vyloučeni z JZD a jsou nuceni k tomu, aby hospodařili samostatně, aniž k tomu mají dostatečné materiální podmínky a aniž to odsouzenému dovoluje jeho zdravotní stav a odborné zkušenosti.

Lidový soud nepřihlížel k výsledkům řízení, jak byly shora uvedeny, a učinil z nich vadná skutková zjištění. Je správné zjištění, že odsouzení po svém vyloučení z JZD dosud nepřevzali půdu a živý inventář a nezačali hospodařit, ale je nesprávné, že měli podmínky k samostatnému hospodaření. V rozporu s posudkem znalce lékaře dospívá soud k závěru, že odsouzený je schopen zastávat zemědělské práce, přehlíží však, že podle posudku je schopen konat jen málokteré z těchto prací.

Nesprávné závěry, odporující skutkovým okolnostem prokázaným v celém dosavadním řízení, učinil lidový soud i v tom závěru, když uvádí, že nedostatek pracovní schopnosti u odsouzených nebyl tak kritický, neboť sami nejsou ještě tak staří a mimo to mají děti, které by mohly pomoci při hospodaření.

Odsouzení však ze všech dětí mají u sebe jen syna A., 12letého školáka, který nemůže být rozhodující pomocnou silou. Ostatní děti povětšinou zletilé, nejsou odsouzení oprávněni donutit, aby opustily své rodiny a zaměstnání a aby jim šly pomáhat samostatně hospodařit.

Ježto lidový soud v Tachově v rozporu s výsledky dosavadního řízení, zejména i v rozporu se znaleckým posudkem dospěl k závěru, že u odsouzených jsou dány podmínky pro to, aby mohli jako samostatní zemědělci řádně obdělávat jim od JZD vydělenou půdu a že odsouzený V. je schopen provádět jako samostatný zemědělec základní zemědělské práce, porušil zákon v ustanovení § 2 odst. 8 tr. ř. a § 136 tr. zák.

Nejvyšší soud proto napadený rozsudek v celém rozsahu zrušil a sám ve věci rozhodl.

Důkazy, které provedl Nejvyšší soud, jsou potvrzeny výsledky dosavadního řízení, že obžalovaní neměli dostatečné podmínky pro to, aby mohli s úspěchem samostatně hospodařit, mohli však vykonávat lehčí práci v ČSSS, které byly ochotny převzít jejich půdu, když dá svolení ONV.

Obžalovaní se sami starají o to, aby půda jim vydělená nezůstala ladem, aby ji převzaly ČSSS. Místní orgány však k tomu svolení nedaly a trvaly na tom, aby obžalovaní samostatně hospodařili. Pokud za této situace odmítali obžalovaní převzít půdu a hospodařit na ní za neúnosných podmínek, není možno dospět k závěru, že nesplnili závazek plynoucí ze státního plánu rozvoje národního hospodářství. Jejich jednání nezakládá proto podle názoru Nejvyššího soudu trestný čin nesplnění závazku podle § 136 tr. zák. Bylo proto třeba oba obžalované podle § 242 písm. a) tr. ř. obžaloby zprostit.